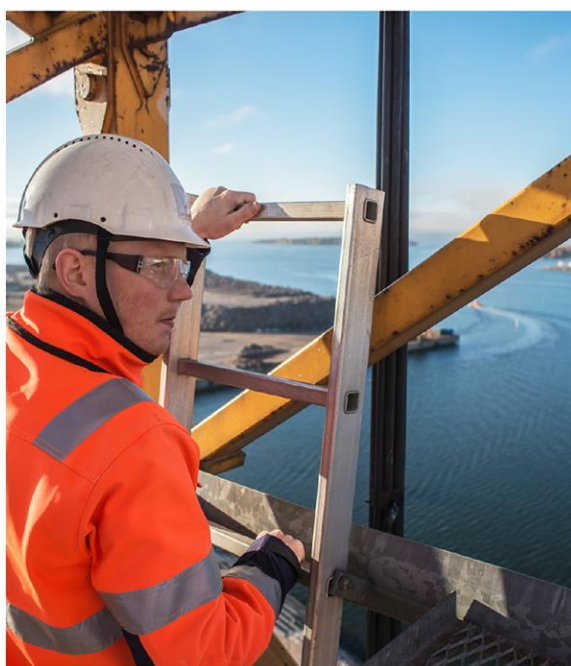
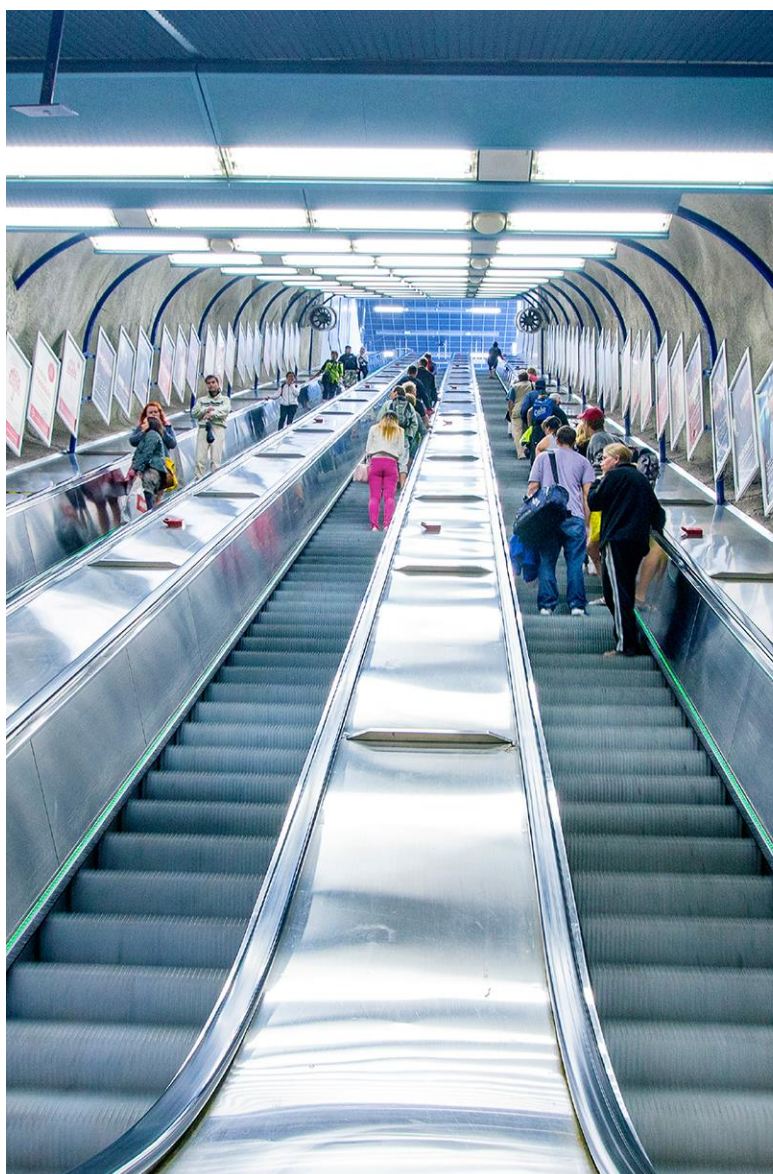

OSAVUOSIKATSAUS

1.1.–31.3.2016

Lemminkäisen osavuosikatsaus 1.1.–31.3.2016

Tammi–maaliskuu 2016 (1–3/2015)

- Saadut tilaukset olivat 400,5 milj. euroa (386,2).
- Tilauskanta katsauskauden lopussa oli 1 449,0 milj. euroa (1 617,3). Vertailukelpoinen tilauskanta 31.3.2015 oli 1 338 milj. euroa ¹⁾.
- Liikevaihto oli 216,8 milj. euroa (289,6).
- Liikevoitto oli -31,4 milj. euroa (-18,1), mikä oli -14,5 prosenttia (-6,2) liikevaihdosta.
- Katsauskauden tulos oli -27,9 milj. euroa (-19,6).
- Osakekohtainen tulos oli -1,31 euroa (-0,96).
- Liiketoiminnan rahavirta oli -18,4 milj. euroa (2,5).
- Omavaraisuusaste katsauskauden lopussa oli 36,0 % (37,9) ja nettovelkaantumisaste 61,8 % (50,5).
- Korollinen nettovelka katsauskauden lopussa oli 186,6 milj. euroa (198,7).
- Yhtiö lunasti ensimmäisen neljänneksen aikana vuonna 2012 liikkeeseen laskemansa hybridilainan jäljellä olleen 43 milj. euron pääoman.

¹⁾ Yhtiö myi Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminnan sekä Norjan huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä. Lisäksi yhtiö ei ole strategiansa mukaisesti käynnistänyt uusia omaperusteisia asuntokohteita Venäjällä.

Ohjeistus vuodelle 2016

Ohjeistus vuodelle 2016 säilyy muuttumattomana. Lemminkäinen arvioi, että vuonna 2016 sen liikevaihto on 1,8 miljardin euron tasolla. Liikevoiton (IFRS) vuonna 2016 yhtiö odottaa paranevan vuoteen 2015 verrattuna (37,3 milj. euroa).

Avainluvut, IFRS		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Liikevaihto	M€	216,8	289,6	-72,8	1 879,0
Päällystys	M€	35,8	56,2	-20,4	796,2
Infraprojektit	M€	61,2	67,1	-5,9	341,4
Suomen talonrakentaminen	M€	113,1	131,3	-18,2	537,8
Venäjän toiminnot	M€	5,8	18,6	-12,8	136,7
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit	M€	0,9	16,4	-15,5	66,8
Liikevoitto	M€	-31,4	-18,1	-13,3	37,3
Päällystys	M€	-28,2	-24,7	-3,5	19,8
Infraprojektit	M€	-0,6	-1,5	0,9	8,9
Suomen talonrakentaminen	M€	-0,8	7,3	-8,1	12,9
Venäjän toiminnot	M€	-0,6	1,1	-1,7	2,9
Muut toiminnot	M€	-1,2	-0,3	-0,9	-7,2
Liikevoitto-%	%	-14,5	-6,2		2,0
Päällystys	%	-78,8	-43,9		2,5
Infraprojektit	%	-0,9	-2,2		2,6
Suomen talonrakentaminen	%	-0,7	5,5		2,4
Venäjän toiminnot	%	-10,1	6,0		2,1
Tulos ennen veroja	M€	-35,3	-23,8	-11,5	16,7
Katsauskauden tulos	M€	-27,9	-19,6	-8,3	7,2
Katsauskauden osakekohtainen tulos	€	-1,31	-0,96	-0,35	-0,15
Liiketoiminnan rahavirta	M€	-18,4	2,5	-20,9	106,6

Avainluvut, IFRS		31.3.2016	31.3.2015	Muutos 3/16 vs. 3/15	31.12.2015	Muutos 3/16 vs. 12/15
Tilaukanta	M€	1 449,0	1 617,3 ¹⁾	-168,3	1 180,3	268,7
Sidottu pääoma	M€	450,4	554,4	-104,0	474,8	-24,4
Taseen loppusumma	M€	949,6	1 206,4	-256,8	1 035,5	-85,9
Korollinen nettovelka	M€	186,6	198,7	-12,1	126,8	59,8
Omavaraisuusaste ²⁾	%	36,0	37,9		40,6	
Nettovelkaantumisaste ³⁾	%	61,8	50,5		33,6	
Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, liukuva 12 kk	%	3,6	4,5		5,3	

1) Vertailukauden luku sisältää Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminnan sekä Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan, jotka yhtiö myi Q3/2015.

2) Omavaraisuusaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2016: 27,7 %, 3/2015: 24,6 % ja 12/2015: 28,6 %.

3) Nettovelkaantumisaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2016: 110,1 %, 3/2015: 132,0% ja 12/2015: 89,6 %.

Toimitusjohtaja Casimir Lindholm:

”Jatkoimme vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä taloudellisen asemamme vahvistamista”, toteaa toimitusjohtaja Casimir Lindholm. ”Taseemme on vahvistunut verrattuna vuoden takaiseen. Sidottu pääomamme oli 450 miljoonaa euroa, mikä on yli 100 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lunastimme vuonna 2012 liikkeeseen laskemamme hybridilainan jäljellä olleen 43 miljoonan euron pääoman maaliskuun lopussa. Tämä vaikuttaa jatkossa positiivisesti osakekohtaiseen tulokseemme.”

”Liikevoittomme heikkeni vertailukaudesta. Päällistyksessä haasteemme Norjassa jatkuivat. Infraprojektien liikevoitto parani. Suomen talonrakentamisessa tulos laski vertailukaudesta, sillä pääkaupunkiseudulla valmistui vertailukautta vähemmän omaperusteisia asuntokohteita. Tänä vuonna suurin osa omaperusteisista kohteistamme valmistuu ja tuloutuu loppuvuonna. Asuntomyyntimme sekä Suomessa että Venäjällä sujui hyvin. Venäjällä valmiiden myymättömien asuntojemme määrä oli 14 maaliskuun lopussa.”

”Saimme useita uusia tilauksia ensimmäisellä neljänneksellä, etenkin infraprojekteille Suomessa. Suomen hallituksen kehysriihen infrahankepäätösten odotetaan vaikuttavan positiivisesti sekä päällistykseen että infraprojektien näkyviin tuleviina vuosina. Tavoitteenamme on kuitenkin edelleen hakea kasvua Ruotsista ja Norjasta, joissa markkinoiden potentiaali on suuri, sillä suunnitellut infrarakentamisen kehitysohjelmat ulottuvat yli vaalikausien.”

”Strategiamme mukaisesti painopisteemme on siirtymässä asteittain taseen vahvistamisesta kilpailukyvyyn parantamiseen ja kannattavaan kasvuun valikoiduilla liiketoiminta-alueilla. Tänä vuonna keskitymme parantamaan operatiivista tulostamme ja kilpailukykyämme kaikissa liiketoiminnoissamme askel askeleelta säilyttäen maltillisen riskitasomme.”

Tiedotustilaisuus

Suomenkielinen tiedotustilaisuus analyytikoille ja medialle järjestetään torstaina 28. huhtikuuta klo 12.00 Lemminkäisen pääkonttorilla, osoitteessa Salmisaarenaukio 2, Helsinki. Osavuositiedotuksen esittelee Lemminkäisen toimitusjohtaja Casimir Lindholm. Osavuositiedotuksen esitysmateriaali on saatavissa suomeksi ja englanniksi yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.lemminkainen.fi/sijoittajat.

Vuoden 2016 taloudelliset tiedotteet

Vuoden 2016 julkistamisaikataulu on seuraava:

4.2.2016	Tilinpäätöstiedote 2015
Viikko 9	Vuosikertomus 2015
28.4.2016	Osavuositiedotus 1.1.–31.3.2016
28.7.2016	Osavuositiedotus 1.1.–30.6.2016
27.10.2016	Osavuositiedotus 1.1.–30.9.2016

LEMMINKÄINEN OYJ
Konserniviestintä

Lisätietoja:

Casimir Lindholm, toimitusjohtaja, puh. 02071 53304
Ilkka Salonen, talous- ja rahoitusjohtaja, puh. 02071 53304

Liiketoiminnan kehitys

Liikevaihto

Liikevaihto segmentteittäin		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Päällystys	M€	35,8	56,2	-20,4	796,2
Infraprojektit	M€	61,2	67,1	-5,9	341,4
Suomen talonrakentaminen	M€	113,1	131,3	-18,2	537,8
Venäjän toiminnot	M€	5,8	18,6	-12,8	136,7
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit	M€	0,9	16,4	-15,5	66,8
Konserni yhteensä	M€	216,8	289,6	-72,8	1 879,0

Tammi-maaliskuu 2016 (1–3/2015)

Konsernin liikevaihto oli 216,8 milj. euroa (289,6). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli -1,9 milj. euroa vertailukauteen nähden. Liikevaihdosta 84 % (69) tuli Suomesta, 11 % (21) Skandinaviasta, 3 % (7) Venäjältä ja 2 % (3) muista maista.

Liikevaihto laski kaikissa segmenteissä. Päällystyksen vertailukauden luku sisältää Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan, jonka yhtiö myi vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä. Infraprojektien alhainen saatujen tilausten määrä viime vuoden viimeisellä neljänneksellä näkyy nyt liikevaihdon laskuna. Suomen talonrakentamisen liikevaihtoa heikensi vertailukautta alempi valmistuneiden omaperusteisten asuntokohteiden määrä pääkaupunkiseudulla. Vertailukautta pienempi myytyjen asuntojen määrä pienensi liikevaihtoa Venäjän toiminnoissa. Muiden toimintojen vertailukauden luku sisältää Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminnan, jonka yhtiö myi syyskuussa 2015.

Liikevoitto

Liikevoitto segmentteittäin		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Päällystys	M€	-28,2	-24,7	-3,5	19,8
Infraprojektit	M€	-0,6	-1,5	0,9	8,9
Suomen talonrakentaminen	M€	-0,8	7,3	-8,1	12,9
Venäjän toiminnot	M€	-0,6	1,1	-1,7	2,9
Toimialat yhteensä	M€	-30,1	-17,8	-12,3	44,5
Muut toiminnot	M€	-1,2	-0,3	-0,9	-7,2
Konserni yhteensä	M€	-31,4	-18,1	-13,3	37,3

Liikevoitto-% segmentteittäin		1-3/2016	1-3/2015	1-12/2015
Päällystys	%	-78,8	-43,9	2,5
Infraprojektit	%	-0,9	-2,2	2,6
Suomen talonrakentaminen	%	-0,7	5,5	2,4
Venäjän toiminnot	%	-10,1	6,0	2,1
Konserni yhteensä	%	-14,5	-6,2	2,0

Tammi-maaliskuu 2016 (1–3/2015)

Konsernin liikevoitto oli -31,4 milj. euroa (-18,1). Liikevoittoprosentti oli -14,5 (-6,2). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevoittoon oli 1,1 milj. euroa vertailukauteen nähden.

Päällistyksen liikevoittoa heikensivät haasteiden jatkuminen Norjassa sekä vertailukautta korkeammat huolto- ja ylläpitokustannukset. Infraprojekteissa liikevoitto parani vertailukaudesta Skandinaviassa ja Baltian maissa. Suomen talonrakentamisen liikevoittoa heikensi vertailukautta alhaisempi valmistuneiden omaperusteisten asuntokohteiden määrä pääkaupunkiseudulla. Tänä vuonna suurin osa omaperusteisista kohteista valmistuu loppuvuonna. Vertailukautta pienempi myytyjen asuntojen määrä heikensi Venäjän toimintojen tulosta.

Tilaukanta

Tilaukanta ja saadut tilaukset								
		Tilaukanta kauden lopussa				Katsauskaudella saadut tilaukset		
		31.3.2016	31.3.2015	Muutos	31.12.2015	1–3/ 2016	1–3/ 2015	Muutos
Päällystys	M€	365,5	461,8 ¹⁾	-96,3	180,3	187,4	204,0	-16,6
Infraprojektit	M€	282,1	298,2	-16,1	232,5	95,2	61,1	34,1
Suomen talonrakentaminen	M€	775,0	669,0	106,0	760,6	97,6	109,6	-12,0
Venäjän toiminnot	M€	26,4	79,6 ¹⁾	-53,2	7,0	20,3	2,2	18,1
Muut toiminnot	M€		108,8 ¹⁾	-108,8			9,3	-9,3
Konserni yhteensä	M€	1 449,0	1 617,3¹⁾	-168,3	1 180,3	400,5	386,2	14,3
-josta myymätön osuus	M€	109,4	148,9	-39,5	156,1			

1) Vertailukauden luku sisältää Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminnan sekä Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan, jotka yhtiö myi Q3/2015. Lisäksi yhtiö ei ole strategian mukaisesti käynnistänyt uusia omaperusteisia asuntokohteita Venäjällä.

Konsernin tilaukanta kauden lopussa oli 1 449,0 milj. euroa (1 617,3). Vertailukauden luku sisältää Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminnan sekä Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan, jotka yhtiö myi vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä. Lisäksi yhtiö ei ole strategiansa mukaisesti käynnistänyt uusia omaperusteisia asuntokohteita Venäjällä. Jos Ruotsin talonrakentaminen, Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminta sekä Venäjän omaperusteinen rakentaminen vähennetään 31.3.2015 tilaukannasta, olisi vertailukelpoinen tilaukanta 1 338 milj. euroa.

Uusien tilausten määrä ensimmäisellä neljänneksellä oli 400,5 milj. euroa (386,2). Päällystys-segmentin saatuihin tilauksiin sisältyy Tallinnan lentokentän korjaus- ja laajennustyöt. Infraprojektien uudet tilaukset sisältävät Olympiastadionin maarakennus- ja louhintaurakan, Tyksin T3-sairaalan kansirakennurakan sekä Länsimetron Finnoon aseman louhintaurakan. Suomen talonrakentaminen sai vuoden ensimmäisellä neljänneksellä uusia elinkaarikouluhankkeita Kuopiossa sekä käynnisti kolme uutta omaperusteista asuntokohdetta. Venäjän toimintojen uusiin sopimuksiin kuuluu asuinrakennuskohteen urakointi Sosnovyi Borissa.

Tase, rahoitus ja rahavirta

Tase ja rahoitus		31.3.2016	31.3.2015	Muutos 3/16 vs. 3/15	31.12.2015	Muutos 3/16 vs. 12/15
Taseen tunnusluvut						
Omavaraisuusaste ¹⁾	%	36,0	37,9		40,6	
Nettovelkaantumisaste ²⁾	%	61,8	50,5		33,6	
Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, liukuva 12 kk	%	3,6	4,5		5,3	
Sijoitettu pääoma	M€	590,7	738,8	-148,1	632,3	-41,6
Sidottu pääoma	M€	450,4	554,4	-104,0	474,8	-24,4
Nettokäyttöpääoma	M€	235,8	301,9	-66,1	258,7	-22,9
Rahoitusasema ja likviditeetti						
Korollinen velka	M€	289,0	345,1	-56,1	254,7	34,3
- josta pitkäaikaista velkaa	M€	121,3	137,4	-16,1	123,1	-1,8
- josta lyhytaikaista velkaa	M€	167,7	207,7	-40,0	131,6	36,1
Likvidit varat	M€	102,4	146,4	-44,0	127,9	-25,5
Korollinen nettovelka	M€	186,6	198,7	-12,1	126,8	59,8
Sitovia luottolimiittejä, nostettavissa	M€	185,0	185,0		185,0	
Tililimiittisopimuksia, nostettavissa	M€	12,3	33,3	-21,0	12,3	

1) Omavaraisuusaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2016: 27,7 %, 3/2015: 24,6 % ja 12/2015: 28,6 %.

2) Nettovelkaantumisaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2016: 110,1 %, 3/2015: 132,0 % ja 12/2015: 89,6 %.

Taseen loppusumma 31.3.2016 oli 949,6 milj. euroa (1 206,4), josta oman pääoman määrä oli 301,7 milj. euroa (393,7). Oma pääoma sisältää 69,3 milj. euroa (138,4) vuonna 2014 liikkeeseen laskettua hybridilainaa, joka yhtiöllä on oikeus lunastaa takaisin maaliskuussa 2018. Yhtiö lunasti ensimmäisen neljänneksen aikana vuonna 2012 liikkeeseen laskemansa hybridilainan jäljellä olleen 43 milj. euron pääoman, mikä vaikuttaa omavaraisuusasteeseen ja nettovelkaantumisasteeseen.

Konsernin sidottu pääoma 31.3.2016 oli 450,4 milj. euroa (554,4). Muutos edellisvuoteen johtuu investointien vähentämisestä sekä nettokäyttöpääoman pienenemisestä. Nettokäyttöpääoma kauden lopussa oli 235,8 milj. euroa (301,9). Nettokäyttöpääomaa pienensivät asuntoaloitusten vähentäminen Venäjällä ja Suomessa, laskutuksen tehostuminen sekä varastojen kierron tehostaminen päällystys-segmentissä. Nettokäyttöpääomaa pienensi myös Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminnan myynti Q3/2015 aikana.

Korollinen velka kauden lopussa oli 289,0 milj. euroa (345,1) ja korollinen nettovelka 186,6 milj. euroa (198,7). Pitkäaikaisen korollisen velan osuus lainasalkussa kauden lopussa oli 42 % (40). Likvidit varat olivat 102,4 milj. euroa (146,4). Yhtiön korollisesta velasta 104,1 milj. euroa (119,5) oli vaihto-omaisuusyhtiöiden velkoja, 99,7 milj. euroa (99,7) joukkovelkakirjalainoja, 49,6 milj. euroa (72,7) yritystodistuksia, 32,9 milj. euroa (47,8) rahoitusleasingvelkoja ja 2,7 milj. euroa (5,4) muita rahoitusvelkoja. Lisäksi yhtiöllä oli kauden päättyessä nostettavissa olevia sitovia luottolimiittejä 185,0 milj. euroa (185,0) ja tililimiittisopimuksia 12,3 milj. euroa (33,3). Yhtiö sopi ensimmäisen neljänneksen aikana 185 miljoonan euron sitovan luottolimiitin (revolving credit facility) ehtojen muutoksista pidentämällä luottolimiitin eräpäivää sekä korottamalla luottolimiitin määrää 260 miljoonaa euroon, josta 75 miljoonaa euroa on nostettavissa sovitujen ehtojen täytyessä. Uudistettu luottolimiitti erääntyy vuoden 2018 ensimmäisellä kvartaalilla. Rahoitussopimuksen ehtojen muutoksen myötä aiempi rajoite, jonka mukaan yhtiö voi jakaa osinkoa enintään 40 prosenttia konsernin nettotuloksesta, on poistettu. Rajoite poistuu tilikaudesta 2016 alkaen. Korollisista veloista 48 % (41) oli sidottu kiinteään korkoon.

Nettorahoituskulut laskivat ja olivat tammi–maaliskuussa 3,9 milj. euroa (5,8). Rahoituskuluja pienensivät vertailukautta alhaisemmat korkokulut ja valuuttasuojaukustannukset. Hybridilainojen korkokuluja ei kirjata tuloslaskelman rahoituskuluihin, vaan niiden vaikutus näkyy osakekohtaisessa tuloksessa sekä oman pääoman muutoksessa.

Liiketoiminnan rahavirta tammi-maaliskuussa oli -18,4 milj. euroa (2,5). Tammi-maaliskuun heikentyneeseen liiketoiminnan rahavirtaan vaikuttivat pääasiassa Suomen talonrakentamisen vertailukautta alempi valmistuneiden omaperusteisten asuntokohteiden määrä sekä Venäjän asuntotuotannon sopeuttaminen.

Liiketoimintasegmentit

Raportointirakenteen muutos vuonna 2016

Strategiatarkennuksen myötä päällystys-segmentin projektimuotoinen liiketoiminta Suomessa, kuten maarakentaminen, siirrettiin 1. tammikuuta 2016 alkaen infraprojektit-segmenttiin.

Vuoden 2016 alusta alkaen päällystys-segmentti sisältää päällystys- ja kiviainesliiketoiminnan ja infraprojektit-segmentti kalliorakentamisen sekä maa- ja insinöörirakentamisen. Raportoivat liiketoimintasegmentit pysyvät samoina ja ovat: päällystys, infraprojektit, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot.

Päällystys

Toimintaympäristö

Bitumin halpeneminen ja sen myötä päällysteiden yksikköhintojen lasku lisännevät kysyntää etenkin Suomessa. Ruotsissa markkinatilanne on vakaa, mutta Norjassa valtion investoinnit päällystykseen ovat laskeneet. Tanskassa julkisten investointien pieneneminen laskee päällystysvolyymeja. Baltiassa markkinatilanne on vakaa.

Päällystys-segmentin avainluvut		1-3/2016	1-3/2015 ²⁾	Muutos	1-12/2015
Liikevaihto	M€	35,8	56,2	-20,4	796,2
Liikevoitto	M€	-28,2	-24,7	-3,5	19,8
%:a liikevaihdosta	%	-78,8	-43,9		2,5
Saadut tilaukset	M€	187,4	204,0	-16,6	500,3
Tilaukanta ¹⁾	M€	365,5	461,8	-96,3	180,3
Liiketoimintaan sidottu pääoma ¹⁾	M€	215,9	251,2	-35,3	227,6

1) kauden lopussa

2) Vertailukauden luvut sisältävät Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan, jonka yhtiö myi Q3/2015 aikana.

Tammi-maaliskuu 2016 (1–3/2015)

Liikevaihto tammi-maaliskuu oli 35,8 milj. euroa (56,2). Liikevaihdosta 55 % (38) tuli Suomesta, 34 % (53) Skandinaviasta ja 11 % (9) Baltian maista. Liikevoitto heikkeni vertailukaudesta ja oli -28,2 milj. euroa (-24,7). Päällystykseen liikevoittoa heikensivät haasteiden jatkuminen Norjassa sekä vertailukautta korkeammat huolto- ja ylläpitokustannukset.

Saadut tilaukset olivat 187,4 milj. euroa (204,0). Uudet tilaukset sisältävät Tallinnan lentokentän korjaus- ja laajennustyöt. Tilaukanta katsauskauden lopussa oli 365,5 milj. euroa (461,8). Vertailukauden luvut sisältävät Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan, mikä selittää muutoksen. Sidottu pääoma oli 215,9 milj. euroa (251,2).

Infraprojektit

Toimintaympäristö

Kaupungistuminen ja investoinnit energiainfrastruktuuriin lisäävät vaativan infrarakentamisen kysyntää. Etenkin Ruotsissa ja Norjassa markkina on vahva, ja maissa on käynnissä tai suunnitteilla useita suuria infrahankkeita. Suomessa rakentamista tukevat infrarakentamisen hankkeet kasvukeskuksissa. Baltian maissa markkinatilanne on vakaa.

Infraprojektit-segmentin avainluvut		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Liikevaihto	M€	61,2	67,1	-5,9	341,4
Liikevoitto	M€	-0,6	-1,5	0,9	8,9
%:a liikevaihdosta	%	-0,9	-2,2		2,6
Saadut tilaukset	M€	95,2	61,1	34,1	231,8
Tilaukanta ¹⁾	M€	282,1	298,2	-16,1	232,5
Liiketoimintaan sidottu pääoma ¹⁾	M€	4,2	-3,8	8,0	4,8

1) kauden lopussa

Tammi-maaliskuu 2016 (1–3/2015)

Liikevaihto tammi-maaliskuussa oli 61,2 milj. euroa (67,1). Liikevaihdosta 78 % (79) tuli Suomesta, 18 % (14) Skandinaviasta, 4 % (7) Baltian maista ja muista maista. Liikevoitto oli -0,6 milj. euroa (-1,5). Alhainen saatujen tilausten määrä viime vuoden viimeisellä neljänneksellä näkyy liikevaihdon laskuna. Liikevoitto parani vertailukaudesta Skandinaviassa ja Baltian maissa.

Saadut tilaukset tammi-maaliskuussa kasvoivat ja olivat 95,2 milj. euroa (61,1). Uudet tilaukset sisältävät Olympiastadionin maarakennus- ja louhintaurakan, Tyksin T3-sairaalan kansirakennuksen sekä Länsimetron Finnoon aseman louhintaurakan. Tilaukanta katsauskauden lopussa oli 282,1 milj. euroa (298,2). Sidottu pääoma oli 4,2 milj. euroa (-3,8).

Suomen talonrakentaminen

Toimintaympäristö

Talonrakentamisen markkinatilanne on vakaa. Asuntojen kysyntä painottuu edelleen pieniin asuntoihin kasvukeskuksissa. Sijoittajien aktiivisuus on yhä korkealla tasolla. Toimitilarakentamista ylläpitävät yksittäiset suurhankkeet sekä julkisen sektorin hankkeet.

Suomen talonrakentaminen -segmentin avainluvut		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Liikevaihto	M€	113,1	131,3	-18,2	537,8
Liikevoitto	M€	-0,8	7,3	-8,1	12,9
%:a liikevaihdosta	%	-0,7	5,5		2,4
Saadut tilaukset	M€	97,6	109,6	-12,0	569,2
Tilaukanta ¹⁾	M€	775,0	669,0	106,0	760,6
Liiketoimintaan sidottu pääoma ¹⁾	M€	254,6	276,9	-22,3	274,8

1) kauden lopussa

Tammi-maaliskuu 2016 (1–3/2015)

Liikevaihto tammi-maaliskuussa oli 113,1 milj. euroa (131,3). Liikevoitto oli -0,8 milj. euroa (7,3). Liikevaihtoa ja liikevoittoa heikensi vertailukautta alhaisempi valmistuneiden omaperusteisten asuntokohteiden määrä pääkaupunkiseudulla. Muualla Suomessa liikevaihto ja kannattavuus kehittyivät vertailukautta paremmin.

Saadut tilaukset olivat 97,6 milj. euroa (109,6). Yhtiö sai uusia elinkaarikouluhankkeita Kuopiossa sekä käynnisti kolmen uuden omaperusteisen asuntokohteen rakentamisen. Tilauskanta katsauskauden lopussa oli 775,0 milj. euroa (669,0).

Asuntomyynti sujui hyvin ensimmäisellä neljänneksellä. Katsauskauden lopussa valmiiden myymättömien asuntojen määrä oli 253 asuntoa (350). Asuntomyynti pienensi liiketoimintaan sidotun pääoman määrää, joka oli 254,6 milj. euroa (276,9).

Vuonna 2016 omaperusteisia kohteita valmistuu vuotta 2015 vähemmän. Valtaosa niistä valmistuu ja tuloutuu loppuvuonna.

Lemminkäisen asuntotuotanto (omaperusteinen ja neuvottelu-urakointi)		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Aloitukset	kpl	231	347	-116	1 253
- joista omaperusteisia	kpl	123	196	-73	693
Valmistuneet	kpl	150	200	-50	1 236
- joista omaperusteisia	kpl	96	200	-104	859
Myydyt	kpl	339	381	-42	1 377
- joista omaperusteisia	kpl	231	230	1	817
Sijoittajamyynnin osuus	%	39	48		51
Rakenteilla kauden lopussa	kpl	1 469	1 446	23	1 388
- joista myymättömiä kauden lopussa	kpl	386	478	-92	464
Valmiit myymättömät kauden lopussa	kpl	253	350	-97	283
Tonttivarannon tasearvo kauden lopussa	M€	101,2	97,1	4,1	105,3
Kilpailu-urakoidut aloitukset	kpl	28	0	28	542

Venäjän toiminnot

Toimintaympäristö

Venäjällä toimintaympäristö jatkuu epävakana. Kuluttajien heikentynyt ostovoima ja työttömyyden kasvu heijastuvat asuntomarkkinoihin. Kilpailu neuvottelu-urakoissa on tiukkaa. Suurten väylien rakennus- ja korjaushankkeet ylläpitävät päällystyksen kysyntää.

Venäjän toiminnot -segmentin avainluvut		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Liikevaihto	M€	5,8	18,6	-12,8	136,7
Liikevoitto	M€	-0,6	1,1	-1,7	2,9
%:a liikevaihdosta	%	-10,1	6,0		2,1
Saadut tilaukset	M€	20,3	2,2	18,1	22,8
Tilauskanta ¹⁾	M€	26,4	79,6	-53,2	7,0
Liiketoimintaan sidottu pääoma ¹⁾	M€	31,0	62,2	-31,2	35,0

1) kauden lopussa

Tammi-maaliskuu 2016 (1–3/2015)

Liikevaihto tammi-maaliskuussa oli 5,8 milj. euroa (18,6) ja liikevoitto -0,6 milj. euroa (1,1). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli -0,9 milj. euroa ja liikevoittoon 0,1 milj. euroa vertailukauteen nähden.

Liikevaihto ja liikevoitto laskivat, mihin vaikutti pääasiassa vertailukautta alempi myytyjen asuntojen määrä. Ensimmäisen neljänneksen aikana myytiin 37 (160) asuntoa. Päälylystyksessä liikevoittoa paransivat kustannusten lasku.

Saadut tilaukset olivat 20,3 miljoonaa euroa (2,2). Uusiin sopimuksiin lukeutuu asuntokohteen urakointi Sosnovyi Borissa. Tilauskanta katsauskauden lopussa oli 26,4 milj. euroa (79,6).

Katsauskauden lopussa oli myymättä 14 (105) asuntoa. Hyvin sujunut asuntomyynti on pienentänyt sidotun pääoman määrää, joka katsauskauden lopussa oli 31,0 milj. euroa (62,2).

Omaperusteinen asuntotuotanto, Venäjä		1-3/2016	1-3/2015	Muutos	1-12/2015
Aloitukset	kpl	0	0	0	0
Valmistuneet	kpl	0	0	0	418
Myytyt	kpl	37	160	-123	384
Rakenteilla kauden lopussa	kpl	0	418	-418	0
- joista myymättömiä	kpl	0	161	-161	0
Valmiit myynnissä kauden lopussa	kpl	14	105	-91	51

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat 2,1 milj. euroa (2,8), mikä oli 1,0 % (1,0) yhtiön liikevaihdosta. Lemminkäisen investoinnit ovat pääosin päälylystyks- ja infraprojektit-segmenttien korvausinvestointeja. Yhtiö on jatkanut investointeihin liittyvän päätöksenteon kriteerien tiukentamista ja seurantaprosessien tehostamista, mikä on vapauttanut pääomia etenkin päälylystyksessä.

Henkilöstö

Lemminkäisen palveluksessa oli katsauskauden lopussa 3 903 henkilöä (4 378) eli 475 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilöstömäärissä näkyy Ruotsin talonrakentamisen liiketoiminnan ja Norjan teiden huolto- ja ylläpitoliiketoiminnan myynnit sekä Venäjän talonrakentamisen toimintojen sopeuttaminen. Katsauskauden henkilöstöstä 1 858 (1 928) oli toimihenkilöitä ja 2 045 (2 450) oli työntekijöitä.

Henkilöstö liiketoimintasegmentteittäin		31.3.2016	31.3.2015	Muutos 3/16 vs. 3/15	31.12.2015	Muutos 3/16 vs. 12/15
Päälylystyks	hlöä	1 934	1 944	-10	2 010	-76
Infraprojektit	hlöä	553	503	50	577	-24
Suomen talonrakentaminen	hlöä	967	987	-20	947	20
Venäjän toiminnot	hlöä	308	580	-272	405	-97
Emoyhtiö ja muut	hlöä	141	364	-223	120	21
Konserni yhteensä	hlöä	3 903	4 378	-475	4 059	-156

Henkilöstö maittain		31.3.2016	31.3.2015	Muutos 3/16 vs. 3/15	31.12.2015	Muutos 3/16 vs. 12/15
Suomi	hlöä	2 143	2 074	69	2 204	-61
Ruotsi, Norja, Tanska	hlöä	803	1 071	-268	804	-1
Baltian maat	hlöä	635	634	1	625	10
Venäjä	hlöä	308	580	-272	405	-97
Muut maat	hlöä	14	19	-5	21	-7
Konserni yhteensä	hlöä	3 903	4 378	-475	4 059	-156

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja samansuuruiseen osinkoon. Lemminkäisen osakepääoma on 34 042 500 euroa, ja osakkeiden lukumäärä katsauskauden lopussa oli 23 219 900 kappaletta. Lemminkäisellä oli katsauskauden päättyessä hallussaan 16 687 omaa osaketta, mikä oli 0,07 % kaikista osakkeista.

Kaupankäynti osakkeilla

Lemminkäisen kaikkien osakkeiden markkina-arvo 31.3.2016 oli 324,8 milj. euroa (248,3). Lemminkäinen Oyj:n osakkeen kurssi 1.1.2016 NASDAQ Helsinki Oy:ssä oli 13,79 euroa (9,52) ja 31.3.2016 14,00 euroa (10,70). NASDAQ Helsinki Oy:n lisäksi Lemminkäisen osakkeella käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. Osakkeiden kokonaisvaihto tammi-maaliskuussa 2016 oli yhteensä 425 695 kappaletta (921 841), josta 0,7 % (8,0) tuli vaihtoehtoisilta markkinapaikoilta. (Lähde: Fidessa Fragmentation Index, <http://fragmentation.fidessa.com>)

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli 31.3.2016 kaikkiaan 4 357 osakkeenomistajaa (4 554). Hallintarekisteröityjen ja ulkomaalaisten omistajien osuus Lemminkäinen Oyj:n kaikista osakkeista ja äänimäärästä oli 12,6 prosenttia (12,8). Yhtiön omistusosuuksien jakautuminen sektori- ja suuruusluokittain, suurimmat osakkeenomistajat sekä johtoryhmän ja hallituksen osakeomistukset löytyvät yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.lemminkainen.fi/Sijoittajat/Omistajat.

Osakassopimukset

Yhtiön tiedossa ei ole sellaisia osakkaiden välisiä sopimuksia, joilla olisi merkitystä omistuksen tai äänivallan käyttämiselle yhtiökokouksissa.

Liputusilmoitukset

Lemminkäinen ei vastaanottanut katsauskauden aikana yhtään liputusilmoitusta.

Yhtiökokouksen päätökset ja hallinto

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous vahvisti 22.3.2016 yhtiön tilinpäätöksen konsernitalinpäätöksineen vuodelta 2015 ja myönsi hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Osingonmaksu

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että 31.12.2015 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,12 euroa osakkeelta, eli yhteensä 2,8 milj. euroa. Osinko maksettiin 4.4.2016.

Omien osakkaiden hankintavaltuus

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta. Hallitus voi valtuutuksen perusteella päättää enintään 2 321 990 oman osakkeen hankkimisesta, joka vastaa 10 % yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista, yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaalla omalla pääomalla, ottaen kuitenkin huomioon osakeyhtiölain määräykset yhtiön tai sen tytäryhtiöiden hallussa olevien omien osakkeiden enimmäismäärästä.

Hallitus voi päättää hankkia osakkeita myös muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeet hankitaan julkisessa kaupankäynnissä hankintahetken pörssikurssiin. Osakkeiden hankinnat toteutetaan Nasdaq Helsinki Oy:ssä sen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

Valtuutus sisältää hallituksen oikeuden päättää kaikista muista omien osakkeiden hankkimisen ehdoista. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Edellinen hallitukselle myönnetty omien osakkeiden hankintaa koskeva valtuutus päättyi samalla.

Valtuutus päättää osakeannista ja erityisten oikeuksien antamisesta

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n tarkoittamien osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä, joko maksua vastaan tai maksutta. Annettavien osakkeiden määrä, mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella saatavat osakkeet, voi olla enintään 4 643 980 osaketta. Valtuutuksen enimmäismäärä vastaa 20 % yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista. Hallitus voi päättää antaa joko uusia osakkeita tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevia omia osakkeita.

Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään kaikista osakeannin sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista, mukaan lukien oikeuden osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poikkeamiseen. Valtuutusta voidaan käyttää mahdollisten yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamiseen tai toteuttamiseen, yhtiön taseen ja rahoitusaseman vahvistamiseen tai muihin hallituksen päättämiin tarkoituksiin. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitukselle aiemmin myönnetty osakeantivaltuus ja erityisten oikeuksien antamista koskeva valtuutus päättyi samalla.

Hallituksen kokoonpano ja tilintarkastajan valinta

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Berndt Brunow, Noora Forstén, Finn Johnsson, Juhani Mäkinen, Kristina Pentti-von Walzel, Heikki Rätty ja Heppu Pentti. Tilintarkastajaksi valittiin uudelleen tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Hallituksen järjestäytyminen

Lemminkäinen Oyj:n hallitus piti järjestäytymiskokouksen 22.3.2016. Kokouksessa valittiin uudelleen hallituksen puheenjohtajaksi Berndt Brunow ja varapuheenjohtajaksi Juhani Mäkinen. Hallitus valitsi keskuudestaan tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi Heikki Rädyn ja jäseniksi Juhani Mäkisen ja Kristina Pentti-von Walzelin. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén ja Kristina Pentti-von Walzel. HR-valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén ja Kristina Pentti-von Walzel.

Oikeudenkäynnit

Asfalttikartelliin liittyvät vahingonkorvaukset

Helsingin hovioikeus käsitteli Helsingin käräjäoikeuden marraskuussa 2013 ratkaisemien kanteiden valituksia 2.3.2015–1.10.2015 pidetyissä suullisen pääkäsittelyn istunnoissa. Hovioikeus ei ole vielä vahvistanut päätösten tarkkaa antamisajankohtaa, mutta se on todennut alustavasti, että päätökset annetaan vuoden 2016 aikana. Päätöksillä voi olla merkittävä vaikutus Lemminkäisen taloudelliseen asemaan. Hovioikeudessa käsiteltävien kanteiden lisäksi

käräjäoikeuden käsittelyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvauskannetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Käsittelyn alkamista odottavien kanteiden pääomamäärä on yhteensä noin 26 miljoonaa euroa, joista Lemminkäinen on tehnyt yhteensä 13,2 miljoonan euron kuluvarauksen. Aiheesta löytyy lisätietoa yhtiön verkkosivuilta osoitteessa <http://www.lemminkainen.fi/Lemminkainen/Sijoittajat/Lemminkainen-sijoituskohteena/Asfalttikartelliasia/>.

Kierrätysasfaltin käyttömääriin liittyvät kiintiöt

Kierrätysasfaltin käyttömääriin liittyvien ympäristörikkomussyytteiden osalta ei ole tapahtunut muutoksia 4.2.2016 julkistetun tilinpäätöstiedotteen jälkeen. Tuusulan käräjäoikeus antoi 11.6.2015 vapauttavan päätöksen Lemminkäistä ja sen kahta työntekijää vastaan nostetussa ympäristörikkomussyytteessä, joka liittyi yhtiön Sammonmäen asfalttiaseman ympäristöluvissa määritettyihin kiintiöihin kierrätysasfaltin käyttömääristä asfalttimassan tuotannossa. Syyttäjä vaati rikoshyödyn menettämisenä 3,4 milj. euroa sekä yhteisösakkona vähintään 120 000 euroa. Käräjäoikeus katsoi, että Lemminkäinen tai sen kaksi työntekijää eivät ole syyllistyneet ympäristörikkomukseen. Syyttäjä ja ELY-keskus ovat valittaneet päätöksestä. Asian käsittely jatkuu seuraavaksi hovioikeudessa.

Kierrätysasfaltin murskaaminen uuden asfaltin raaka-aineeksi on ympäristöä säästävä käytäntö. Se pienentää tuotannon ympäristöhaittoja verrattuna neitseellisistä raaka-aineista valmistettuun asfalttiin. Laadultaan kierrätysasfalttia sisältävä asfalttimassa on yhtä hyvää kuin neitseellisistä raaka-aineista tehty asfalttimassa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Lemminkäiselle riskienhallinta on olennainen osa liiketoimintaa, jotta merkittävimmät strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit tunnistetaan, analysoidaan, arvioidaan ja hallitaan ennakoivasti. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttaminen parhaalla mahdollisella tuloksella sekä turvata toiminta myös muuttuvissa olosuhteissa. Globaalin talouden ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus saattaa vaikuttaa haitallisesti Lemminkäisen toimintaan, tulokseen, taloudelliseen asemaan ja pääoman lähteisiin. Etenkin Suomessa yhtiön liiketoiminta on riippuvainen uudisrakentamisen syklistydestä. Lemminkäinen hallinnoi tämäntyyppisiä riskejä rakenteellisesti hajauttamalla liiketoimintaa Skandinaviaan, Baltian maihin ja Venäjälle.

Muutosjohtamisella, rekrytointien onnistumisella sekä osaavalla ja motivoituneella henkilöstöllä on tärkeä rooli tavoitteiden mukaisen tuloksellisen, ja liiketoimintaa sääätävien lakien ja asetusten sekä hyvien liiketoimintatapojen mukaisen, toiminnan varmistamisessa. Liiketoimintasegmentit kehittävät toimintamallejaan ketteryyden, kustannustehokkuuden ja toiminnan yhdenmukaisuuden kasvattamiseksi.

Kehitys- ja liiketoimintaprojektien menestykseen vaikuttavat suuresti osaavan henkilöstön saatavuus ja sitoutuneisuus. Lisäksi Lemminkäisen tulostuksen paraneminen edellyttää johtamisjärjestelmien aktiivista ylläpitämistä ja muutosjohtamisessa onnistumista. Yhtiö hallinnoi näihin liittyviä riskitekijöitä huolellisella suunnittelulla, esimiestyön tukemisella ja kouluttamisella, sekä panostamalla mahdollisuuksien mukaan nykyisten työntekijöiden osaamisen kehittämiseen ja työmotivaation kasvattamiseen.

Venäjällä heikentynyt taloustilanne, ruplan kurssivaihtelut ja pitkittynyt poliittinen epävarmuus tai EU:n ja Venäjän välisten pakotteiden merkittävä kärjistyminen voivat vaikuttaa negatiivisesti Lemminkäisen liiketoimintaan. Lisäksi Venäjän poliittinen kulttuuri, lainsäädäntö ja sen tulkinta ja viranomaiskäytännöt verrattuna Suomeen sekä oikeusjärjestelmän, hallintomenettelyjen ja lainvalvonnan mekanismien tulkinnan epävarmuus ja muutokset voivat aiheuttaa riskejä. Jotta yhtiön riskitaso pysyy kohtuullisena, se ei toistaiseksi aloita uusia omaperusteisia rakennuskohteita Venäjällä.

Lainsäädännölliset ja poliittiset muutokset voivat vaikuttaa markkinoiden kehittymiseen ja siten Lemminkäisen liiketoiminnan kannattavuuteen. Yhtiö seuraa ja analysoi toimintaympäristöään jatkuvasti, panostaa hyvän liiketavan periaatteiden ja hallinto- ja ohjausjärjestelmien ylläpitoon ja jalkauttamiseen, sekä ohjeistaa ja kouluttaa työntekijöitään.

Omaperusteisiin asunto- ja toimitilarakennusprojekteihin liittyy myynti- ja hintariskejä, sillä markkinatilanne jatkuu haastavana ja Lemminkäinen vastaa näissä hankkeissa koko toteutuksesta tonttien hankinnasta alkaen. Yhtiö seuraa ja

hallitsee aktiivisesti riskiä, joka liittyy valmiiden myymättömien asuntojen ja muiden omaisuuserien sitomaan pääomaan. Lemminkäinen huomioi markkinamuutokset ja -riskit arvioidessaan uusien omaperusteisten kohteiden aloituksia. Uusia asuntokohteita aloitetaan vain, jos kohteilla on riittävän korkea varausaste. Valmiiden myymättömien asuntojen määrä pidetään mahdollisimman pienenä. Omaperusteiset toimitilakohteet myydään tavallisesti kiinteistösijoittajille rakennusprojektin alkuvaiheessa, mikä pienentää niihin liittyvää riskiä.

Lemminkäisen liiketoiminnan tulos riippuu onnistuneesta lupa-, sopimus- ja projektinhallinnasta, johon sisältyy riskejä esimerkiksi liittyen projektien hinnoitteluun, resurssien käyttöön, projektien suunnitteluun ja aikataulutukseen, kykyyn hankkia raaka-aineet kilpailukykyiseen hintaan, kustannusten hallintaan, muutosten hallintaan sekä korvausvaateiden käsittelyyn. Lisäksi projekteihin liittyvät oikeudenkäynnit saattavat vaikuttaa negatiivisesti yhtiön taloudelliseen tulokseen. Lemminkäinen kehittää jatkuvasti sopimusosaamista sekä projektinhallintakäytäntöjä tarjous- ja toteutusvaiheessa. Lisäksi projektiseurannan järjestelmiä ja ohjausmalleja uusitaan.

Raaka-aineiden hinnanvaihtelulla voi olla tulosvaikutuksia. Lemminkäisen suurin yksittäinen hankittava raaka-aine on bitumi, jonka hinta määräytyy pitkälti öljyn maailmanmarkkinahinnan mukaisesti. Yhtiö hallinnoi bitumin hintariskiä sopimusehdoilla ja johdannaisilla.

Julkisin sektorin kysynnän muutokset vaikuttavat kilpailutilanteeseen ja voivat aiheuttaa vaihtelua tulonmuodostukseen. Muutokset säätilassa vaikuttavat etenkin päällystys-segmenttiin kuuluvien päällystys- ja kiviainesliiketoimintojen työkausien pituuteen, mikä saattaa vaikuttaa yhtiön tulokseen sekä sen ajoittumiseen.

Lemminkäinen altistuu toiminnassaan aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisriskille sekä rahoitusriskeille, joista merkittävimpiä ovat rahoituksen hankinta-, likviditeetti-, valuuttakurssi-, korko- ja luottoriski. Rahoitusriskien hallinta perustuu yhtiön rahoituspolitiikkaan, joka määrittää rahoitusriskien hallinnan ja rahoitustoimien toimintaperiaatteet ja vastuunjaot. Ulkoiset tapahtumat voivat vaikuttaa negatiivisesti rahoituksen saatavuuteen, kustannuksiin ja/tai takaisinmaksusuunnitelmiin. Yhtiön tavoitteena on turvata rahoituksen saatavuus, optimoida likvidien varojen käyttö liiketoimintojen rahoittamisessa sekä minimoida korko- ja muut rahoituskustannukset. Liiketoiminnan valuuttakurssiriskejä suojataan ensisijaisesti operatiivisin keinoin. Tarvittaessa transaktioriskejä suojataan valuuttalainojen ja -johdannaisten avulla. Vuonna 2015 liikevaihdosta noin 34 % muodostui muissa toiminnallisissa valuutoissa kuin euroissa, joista keskeisimmät ovat Norjan, Ruotsin ja Tanskan kruunut sekä Venäjän rupla. Lemminkäinen ei suojaa translaatoriskiä. Suurin osa oman pääoman muuntoerosta kohdistuu Venäjän liiketoimintoihin.

Myös henkilö- ja tietoturvaan sekä IT-järjestelmiin liittyvät vahingot ja onnettomuudet voivat aiheuttaa Lemminkäiselle vahinkoriskejä. Yhtiö hallitsee näitä riskejä poikkeustilanteita varten tehdyillä suunnitelmilla. Uusien IT-järjestelmien käyttöönottoon liittyy myös riskejä, joita Lemminkäinen hallitsee huolellisella suunnittelulla ja koulutuksella.

Lisätietoa oikeudenkäynneistä ja niihin liittyvistä vaatimuksista löytyy osavuusikatsauksen kohdasta Oikeudenkäynnit. Taloudellisista riskeistä on lisäksi annettu tarkempi selvitys vuositilinpäätöksen liitetiedoissa.

Markkinanäkymät

Suomessa rakentamisen kokonaismäärän odotetaan kasvavan hieman vuonna 2016. Asuntotuotanto pysynee vakaana, ja asuntojen kysyntä painottuu yhä kasvukeskusten pieniin asuntoihin. Sijoittajamyynnin odotetaan säilyvän aktiivisena. Toimitilarakentaminen kasvaa yksittäisten suurhankkeiden sekä julkisen sektorin hankkeiden myötä. Korjausrakentamisen odotetaan olevan edelleen vilkasta, mutta sen kasvu hidastuu.

Hallituksen kehysriihen infrahankkeita koskevat päätökset parantavat sekä päällystykseen että infraprojektien näkymiä. Muutamien hankkeiden toteutuminen kuitenkin edellyttää vielä päätöksiä kaupunkien ja kuntien viranomaisilta. Tie- ja väylärakentamisen odotetaan pysyvän vakaana vuonna 2016. Valtion suunnittelemat panostukset perusväylänpitoon lisäävät jonkin verran päällystykseen kysyntää lähivuosina. Infraprojektien kysyntää ylläpitävät vaativat hankkeet kasvukeskuksissa.

Norjassa ja Ruotsissa infrarakentamista tukevat valtion monivuotiset liikenneinfran kehitysohjelmat. Molemmissa maissa infrarakentamisen odotetaan kasvavan vuonna 2016. Kasvukeskusten ympärille on Ruotsissa ja Norjassa käynnissä tai suunnitteilla mittavia väylä- ja ratahankkeita, mikä lisää infraprojektien kysyntää. Maissa panostetaan

merkittävästi myös energiantuotannon kehittämiseen ja uusimiseen. Päällistyksen kysyntä pysynee Ruotsissa vuoden 2015 tasolla. Norjassa valtion investoinnit päällistykseen ovat laskussa.

Tanskassa päällistyksen kasvua rajoittaa julkisten investointien pieneneminen.

Venäjällä markkinatilanne pysynee epävarmana. Öljyn hinnan vaihtelu heijastuu valuuttakurssiin. Inflaation nousu heikentää yhä kuluttajien ostovoimaa. Isojen väylien rakentamis- ja korjaustyöt ylläpitävät päällistyksen kysyntää.

Baltian maissa infrarakentamisen määrän arvioidaan kääntyvän maltilliseen kasvuun vuonna 2016. Rail Baltica - rautatiehankkeen käynnistyminen lisäisi infrarakentamisen kysyntää kaikissa Baltian maissa.

Ohjeistus vuodelle 2016

Ohjeistus vuodelle 2016 säilyy muuttumattomana. Lemminkäinen arvioi, että vuonna 2016 sen liikevaihto on 1,8 miljardin euron tasolla. Liikevoiton (IFRS) vuonna 2016 yhtiö odottaa paranevan vuoteen 2015 verrattuna (37,3 milj. euroa).

Helsingissä, 28. päivänä huhtikuuta 2016

LEMMINKÄINEN OYJ
Hallitus

Tilinpäätöstiedotteen taulukko-osa

Laatimisperusta

Tämän osavuositarkastuksen taulukko-osa esitetään suppeana, joten tarkastuksen laadinnassa ei ole sovellettu kaikkia IAS 34 Osavuositarkastukset –standardin vaatimuksia. Tiivistettyä osavuositarkastusta tulee lukea yhdessä vuoden 2015 tilinpäätöksen kanssa, joka on laadittu IFRS-standardien mukaisesti. Osavuositarkastuksen tiedot ovat tilintarkastamattomia.

Laskennalliset verosaamiset

Yhtiö arvioi säännöllisesti laskennallisten verosaamistensa hyödynnettävyyttä ja on edellisen kauden lopun mukaisesti kirjannut laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista määrään, jonka se arvioi tulosennusteidensa perusteella olevan hyödynnettävissä tulevaisuudessa. Yhtiöllä oli 31.3.2016 laskennallista verosaamista yhteensä 43,9 miljoonaa euroa, joka muodostui pääasiassa verotuksellisista tappioista Suomessa ja Norjassa. Yhtiö katsoo, että pääosa aiempina vuosina syntyneistä tappioista johtui tunnistetuista syistä, joiden uusiutuminen on epätodennäköistä. Suuri osa Suomen verotuksellisista tappioista johtuu käräjäoikeuden vuonna 2013 määräämistä vahingonkorvauksista asfalttikartelliin liittyen, jonka seurauksena pääosa Suomen verotappioista vanhenee vuonna 2023. Norjan verotappioilla ei ole vanhenemisaikaa.

Arvioiden käyttö

Tätä tilinpäätöstä laadittaessa johto on joutunut tekemään arvioita ja oletuksia sekä tekemään harkintaan perustuvia päätöksiä, jotka vaikuttava tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamiseen sekä raportoitujen varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen määrään. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Tämän tilinpäätöksen laadinnassa käytetyt merkittävät yhtiön laatimisperiaatteisiin liittyvät johdon arviot sekä arvioiden epävarmuutta aiheuttavat tekijät olivat samat kuin vuoden 2015 tilinpäätöstä laadittaessa.

Laatimisperiaatteet

Tämän tilinpäätöksen laadinnassa on sovellettu samoja IFRS-standardien kirjaamis- ja arvostusperiaatteita kuin vuoden 2015 tilinpäätöksessä, huomioiden alempana esitetyt muutokset.

Toimintasegmentit

Yhtiö muutti raportointirakennettaan 1.1.2016. Strategian tarkennuksen myötä päällystys-segmentin projektimuotoinen liiketoiminta Suomessa, kuten maarakentaminen, siirrettiin infraprojektit-segmenttiin.

Raportoitavat toimintasegmentit pysyvät samoina ja ovat: päällystys, infraprojektit, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot. Konsernin muissa toiminnoissa raportoidaan konsernin emoyhtiö sekä muita segmenteille kohdistamattomia toimintoja ja omaisuuseriä.

Vuonna 2016 voimaan tulleet uudet standardit, tulkinnat ja IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset

Millään 1.1.2016 alkaneella tilikaudella yhtiön käyttöönottamalla IFRS-standardilla, IFRIC-tulkinnalla tai IFRS-standardeihin tehdyllä vuosittaisella parannuksella ei ole olennaista vaikutusta yhtiön konsernitilinpäätökseen.

Myöhemmin voimaan tulevat yhtiön soveltamat uudet standardit ja tulkinnat ja tulkinnat ja IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset

Useat uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinnat tulevat voimaan vasta 1.1.2016 alkaneen tilikauden jälkeen, eikä niitä ole sovellettu tätä konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Näistä IFRS 15 ja 16 standardeilla saattaa olla olennainen vaikutus konsernitilinpäätökseen.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardi julkaistiin vuoden 2014 toukokuussa. Standardin voimaantuloajankohta on 1.1.2018 tai sen jälkeen alkava tilikausi. Standardin aikaisempi soveltaminen on sallittua. Standardin voimaantulo EU-alueella vaatii EU:n hyväksynnän, jonka jälkeen sen soveltaminen on sallittua. Yhtiö tulee soveltamaan uutta standardia 1.1.2018 alkaen. Standardi määrittää miten ja milloin tuotot sopimuksista asiakkaiden kanssa tulee kirjata. Yhtiö selvittää standardin vaikutuksia yhtiön konsernitilinpäätökseen.

IFRS 16 Leases -standardi julkaistiin vuoden 2016 tammikuussa. Standardin voimaantuloajankohta on 1.1.2019 tai sen jälkeen alkava tilikausi. Standardin aikaisempi soveltaminen edellyttää, että IFRS 15 on otettu käyttöön. Standardin voimaantulo EU-alueella vaatii EU:n hyväksynnän, jonka jälkeen sen soveltaminen on sallittua. Standardia sovelletaan vuokralle ottajan tilinpäätökseen. Kaikki vuokrasopimukset kirjataan taseeseen arvoltaan pieniä vuokraohteita ja lyhytaikaisia vuokrasopimuksia lukuun ottamatta. Yhtiö aloittaa kuluvalle tilikaudella analysoinnin standardin vaikutuksista konsernitilinpäätökseen.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi julkaistiin vuoden 2014 heinäkuussa ja se tulee voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella. Standardin voimaantulo EU-alueella vaatii EU:n hyväksynnän. Standardi vaikuttaa muun muassa rahoitusinstrumenttien luottotappioiden kirjaamiseen. Luottotappiot kirjataan standardin mukaan odotettuihin tappioihin perustuen, mikä aikaistaa luottotappiokirjauksia. Lisäksi standardi vaikuttaa rahoitusvarojen ja -velkojen luokitteluun ja arvostamiseen, mutta tällä ei ole olennaista vaikutusta yhtiön konsernitilinpäätökseen.

Millään muulla julkaistulla, muttei vielä voimassa olevalla IFRS-standardilla tai IFRIC-tulkinnalla IFRIC-tulkinnalla tai IFRS-standardeihin tehtävällä vuosittaisella parannuksella ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen

Tilinpäätös ja liitetiedot

- 1) Konsernin tuloslaskelma
- 2) Konsernin laaja tuloslaskelma
- 3) Konsernitase
- 4) Konsernin rahavirtalaskelma
- 5) Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 6) Aikaisempien kausien oikaisu
- 7) Toiminnan kausiluonteisuus
- 8) Konsernin tuloslaskelma vuosineljänneksittäin
- 9) Segmentti-informaatio
- 10) Tunnusluvut
- 11) Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot
- 12) Vakuudet ja vastuusitoumukset
- 13) Ehdolliset varat ja velat

1) KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1-3/ 2016	1-3/ 2015	1-12/ 2015
Milj. euroa			
Liikevaihto	216,8	289,6	1 879,0
Liiketoiminnan muut tuotot	1,4	3,1	11,0
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	-5,2	8,1	-81,1
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,1	0,1
Aineiden ja palveluiden käyttö	158,0	233,9	1 299,6
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	51,3	54,8	294,9
Poistot	4,2	5,2	38,0
Arvon alentumiset			0,4
Liiketoiminnan muut kulut	30,0	24,2	140,2
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-0,9	-0,8	1,4
Liikevoitto	-31,4	-18,1	37,3
Rahoitustuotot	0,0	0,1	1,4
Rahoituskulut	3,9	5,9	22,0
Tulos ennen veroja	-35,3	-23,8	16,7
Tuloverot	7,3	4,2	-9,4
Tilikauden tulos	-27,9	-19,6	7,2
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	-27,9	-19,6	7,2
Määräysvallattomille omistajille	0,0	-0,1	0,0

Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos

Tilikauden tuloksesta	-1,31	-0,96	-0,15
-----------------------	-------	-------	-------

2) KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

	1-3/ 2016	1-3/ 2015	1-12/ 2015
Milj. euroa			
Tilikauden tulos	-27,9	-19,6	7,2
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Eläkevelvoitteet	0,0	0,0	0,3
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot	1,8	6,1	-4,2
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	1,8	6,1	-3,9
Tilikauden laaja tulos	-26,1	-13,6	3,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	-26,1	-13,5	3,4
Määräysvallattomille omistajille	0,0	-0,1	0,0

3) KONSERNITASE

Milj. euroa	3/2016	3/2015	12/2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	148,6	179,4	149,1
Liikearvot	53,4	54,4	53,1
Muut aineettomat hyödykkeet	12,7	18,8	14,0
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	3,9	3,4	4,7
Myytävissä olevat rahoitusvarat	2,7	3,0	2,7
Laskennallinen verosaaminen	43,9	47,7	36,9
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,5	0,5	0,5
Yhteensä	265,5	307,2	261,0
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	394,9	522,2	402,0
Myyntisaamiset ja muut saamiset	184,0	229,3	241,9
Tuloverosaamiset	2,7	1,4	2,7
Myytävissä olevat rahoitusvarat		25,1	

Rahavarat	102,4	121,2	127,9
Yhteensä	684,1	899,2	774,5
Varat yhteensä	949,6	1 206,4	1 035,5
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Osakepääoma	34,0	34,0	34,0
Ylikurssirahasto	5,7	5,7	5,7
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	91,4	91,4	91,4
Oman pääoman ehtoiset lainat	69,3	138,4	111,6
Muuntoerot	-24,0	-15,6	-25,9
Edellisten tilikausien voitto	153,2	159,3	153,4
Tilikauden tulos	-27,9	-19,6	7,2
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	301,7	393,6	377,6
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,1	0,1
Oma pääoma yhteensä	301,7	393,7	377,6
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	121,3	137,4	123,1
Laskennalliset verovelat	12,4	15,3	14,7
Eläkevelvoitteet	0,1	0,6	0,1
Varaukset	28,4	28,7	26,6
Muut velat	0,5	0,7	0,5
Yhteensä	162,7	182,6	164,9
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	167,7	207,7	131,6
Varaukset	11,9	10,8	13,1
Saadut ennakot	111,1	168,4	105,4
Ostovelat ja muut velat	194,3	242,2	242,1
Tuloverovelat	0,2	0,9	0,8
Yhteensä	485,2	630,0	492,9
Velat yhteensä	647,9	812,7	657,8
Oma pääoma ja velat yhteensä	949,6	1 206,4	1 035,5

4) KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

	1-3/ 2016	1-3/ 2015	1-12/ 2015
Milj. euroa			
Tulos ennen veroja	-35,3	-23,8	16,7
Poistot ja arvonalentumiset	4,2	5,2	38,4
Muut oikaisut	3,6	1,4	48,3
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-27,5	-17,2	103,4
Käyttöpääoman muutos	21,2	34,2	41,5
Rahoituserät	-11,1	-14,3	-34,1
Maksetut välittömät verot	-1,0	-0,2	-4,1
Liiketoiminnan rahavirta	-18,4	2,5	106,6
Investoinneista saadut rahavirrat	1,0	7,2	39,6
Investoinneista suoritettavat rahavirrat	-1,7	-2,8	-11,9
Investointien rahavirta	-0,7	4,4	27,7
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,0	0,0	0,1
Lainojen nostot	80,8	29,8	112,8
Lainojen takaisinmaksut	-44,5	-25,4	-200,7
Oman pääoman ehtoisen lainan takaisinmaksut	-42,9		-27,1
Rahoituksen rahavirta	-6,6	4,4	-115,0
Rahavarojen muutos	-25,6	11,3	19,4
Rahavarat kauden alussa	127,9	109,1	109,1
Rahavarojen muuntoero	0,1	0,9	-0,5
Rahavarat kauden lopussa	102,4	121,2	127,9

5) LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

- A = Osakepääoma
 B = Ylikurssirahasto
 C = Sijoitetun vapaan pääoman rahasto
 D = Oman pääoman ehtoiset lainat
 E = Muuntoerot
 F = Kertyneet voittovarot
 G = Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma
 H = Määräysvallattomien omistajien osuus
 I = Oma pääoma yhteensä

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Oma pääoma 1.1.2015	34,0	5,7	91,4	138,4	-21,7	164,5	412,4	0,1	412,5
Tilikauden tulos						-19,6	-19,6	-0,1	-19,6
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi									
Eläkevelvoitteet						0,0	0,0		0,0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi									
Muuntoerot					6,1		6,1	0,0	6,1
Tilikauden laaja tulos yhteensä					6,1	-19,6	-13,5	-0,1	-13,6

Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos								0,0	0,0
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot								-5,3	-5,3
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä								-5,3	-5,3
Oma pääoma 31.3.2015	34,0	5,7	91,4	138,4	-15,6	139,7	393,6	0,1	393,7
Milj. euroa	A	B	D	E	F	G	H	I	J
Oma pääoma 1.1.2015	34,0	5,7	91,4	138,4	-21,7	164,5	412,4	0,1	412,5
Tilikauden tulos							7,2	7,2	0,0
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi									
Eläkeveloitteet							0,3	0,3	0,3
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi									
Muuntoerot							-4,2	-4,2	-4,2
Tilikauden laaja tulos yhteensä							-4,2	7,5	3,4
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta							-0,2	-0,2	-0,1
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot ja kulut							-11,2	-11,2	-11,2
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä							-11,5	-11,5	-0,1
Oman pääoman ehtoiset lainat									
Oma pääoma 31.12.2015	34,0	5,7	91,4	111,6	-25,9	160,6	377,6	0,1	377,6
Milj. euroa	A	B	D	E	F	G	H	I	J
Oma pääoma 1.1.2016	34,0	5,7	91,4	111,6	-25,9	160,6	377,6	0,1	377,6
Tilikauden tulos							-27,9	-27,9	0,0
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi									
Eläkeveloitteet							0,0	0,0	0,0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi									
Muuntoerot							1,8	1,8	
Tilikauden laaja tulos yhteensä							1,8	-27,9	-26,1
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos							0,0	0,0	0,0
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot ja kulut							-4,6	-4,6	-4,6
Osinko							-2,8	-2,8	-2,8
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä							-7,4	-7,4	-7,4
Oman pääoman ehtoiset lainat									
Oma pääoma 31.3.2016	34,0	5,7	91,4	69,3	-24,0	125,3	301,7	0,0	301,7

6) AIKAISEMPIEN KAUSIEN OIKAISU

Yhtiö oikaisi tuloslaskelman rahoituserien esittämistapaansa netottamalla niihin sisältyvät valuuttakurssierot ja esittämällä ne nettoarvon mukaisesti joko rahoitustuotoissa tai -kuluissa. Oikaistut luvut antavat oikeamman kuvan yhtiön rahoitustuotoista ja -kuluista. Aikaisemmin yhtiö esitti valuuttakurssivoitot rahoitustuotoissa ja valuuttakurssitappiot rahoituskuluissa. Oikaisulla ei ole vaikutusta tuloslaskelman tai taseen muihin eriin. Alla olevassa taulukossa esitetään oikaisun vaikutukset.

Milj. euroa	1-12/		Oikaistu		1-9/		Oikaistu
	2015	Oikaisu	2015	2015	Oikaisu	2015	2015
Rahoitustuotot	33,9	-32,5	1,4	27,5	-26,4	1,1	
Rahoituskulut	54,5	-32,5	22,0	43,0	-26,4	16,6	
Nettorahoituskulut	20,6		20,6	15,5		15,5	

Milj. euroa	1-6/		Oikaistu		1-3/		Oikaistu
	2015	Oikaisu	2015	2015	Oikaisu	2015	2015
Rahoitustuotot	17,8	-17,5	0,3	7,6	-7,4	0,1	
Rahoituskulut	29,0	-17,5	11,5	13,3	-7,4	5,9	
Nettorahoituskulut	11,2		11,2	5,8		5,8	

7) TOIMINNAN KAUSILUONTEISUUS

Yhtiön tiettyjen liiketoimintojen luonteeseen kuuluva kausiluonteisuus vaikuttaa yhtiön tuloksen ajoittumiseen sekä sen määrään.

Päällystys-segmenttiin kuuluvien päällystys- ja kiviainesyksikön työkaudet sekä tuotot ajoittuvat pääosin toiselle ja kolmannelle vuosineljännekselle. Lisäksi sääolosuhteet vaikuttavat kyseisten toimintojen työkausien pituuteen, mikä myös omalta osaltaan vaikuttaa yhtiön tuloksen määrään sekä ajoittumiseen. Infraprojektit-segmenttiin kuuluvassa pohjarakentamisessa saattaa lisäksi esiintyä pientä kausivaihtelua johtuen talonrakentamisen ajoituksesta.

Omaperusteiset talonrakennusprojektit aiheuttavat yhtiön tulokseen kausittaista vaihtelua, sillä tuotto niistä kirjataan myyntiasteen mukaisesti vasta projektin valmistuttua. Yhtiö pyrkii tasoittamaan kausivaihtelua käynnistämällä omaperusteisia kohteita tasaisesti vuoden aikana, jolloin kohteet myös valmistuvat ja tuotot niistä kirjataan mahdollisimman tasaisesti ympäri vuoden.

8) KONSERNIN TULOSLASKELMA VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

Milj. euroa	1-3/	10-12/	7-9/	4-6/	1-3/
	2016	2015	2015	2015	2015
Liikevaihto	216,8	528,5	568,8	492,1	289,6
Liiketoiminnan muut tuotot	1,4	5,0	0,4	2,5	3,1
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	-5,2	-78,5	-0,2	-10,5	8,1
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Aineiden ja palveluiden käyttö	158,0	312,7	417,9	335,2	233,9
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	51,3	76,5	83,9	79,6	54,8

Poistot	4,2	9,2	13,0	10,6	5,2
Arvonalentumiset		0,4			
Liiketoiminnan muut kulut	30,0	37,9	34,6	43,5	24,2
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-0,9	0,6	1,3	0,3	-0,8
Liikevoitto	-31,4	18,9	20,9	15,6	-18,1
Rahoitustuotot	0,0	0,3	0,8	0,2	0,1
Rahoituskulut	3,9	5,4	5,1	5,6	5,9
Tulos ennen veroja	-35,3	13,7	16,6	10,2	-23,8
Tuloverot	7,3	-3,8	-4,6	-5,2	4,2
Tilikauden tulos	-27,9	9,9	12,0	5,0	-19,6
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-27,9	9,8	12,0	5,1	-19,6
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,2	0,0	-0,1	-0,1
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos					
Tilikauden tuloksesta	-1,31	0,33	0,43	0,05	-0,96

9) SEGMENTTI-INFORMAATIO

	1-3/	10-12/	7-9/	4-6/	1-3/	1-12/
Milj. euroa	2016	2015	2015	2015	2015	2015
Liikevaihto, konserni	216,8	528,5	568,8	492,1	289,6	1 879,0
Päällystys	35,8	180,8	319,5	239,7	56,2	796,2
Infraprojektit	61,2	99,2	90,4	84,8	67,1	341,4
Suomen talonrakentaminen	113,1	176,1	103,4	127,0	131,3	537,8
Venäjän toiminnot	5,8	70,0	30,7	17,4	18,6	136,7
Muut toiminnot	7,0	6,8	33,5	43,5	22,3	106,1
Konsernieliminointi	-6,1	-4,4	-8,7	-20,2	-5,9	-39,2
Poistot ja arvonalentumiset, konserni	4,2	9,6	13,0	10,6	5,2	38,4
Päällystys	1,7	5,8	9,6	7,1	2,1	24,6
Infraprojektit	1,1	1,5	1,6	1,5	1,6	6,2
Suomen talonrakentaminen	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2
Venäjän toiminnot	0,1	0,3	0,4	0,4	0,3	1,5
Muut toiminnot	1,3	2,0	1,4	1,5	1,1	6,0
Liikevoitto, konserni	-31,4	18,9	20,9	15,6	-18,1	37,3
Päällystys	-28,2	-2,8	32,4	15,0	-24,7	19,8
Infraprojektit	-0,6	3,1	2,8	4,6	-1,5	8,9

Suomen talonrakentaminen	-0,8	11,4	-2,3	-3,4	7,3	12,9
Venäjän toiminnot	-0,6	10,9	-10,6	1,4	1,1	2,9
Muut toiminnot	-1,2	-3,7	-1,3	-1,9	-0,3	-7,2
Liikevoittoprosentti, konserni, %	-14,5	3,6	3,7	3,2	-6,2	2,0
<i>Päällystys</i>	<i>-78,8</i>	<i>-1,6</i>	<i>10,1</i>	<i>6,2</i>	<i>-43,9</i>	<i>2,5</i>
<i>Infraprojektit</i>	<i>-0,9</i>	<i>3,1</i>	<i>3,0</i>	<i>5,4</i>	<i>-2,2</i>	<i>2,6</i>
Suomen talonrakentaminen	-0,7	6,5	-2,2	-2,7	5,5	2,4
Venäjän toiminnot	-10,1	15,6	-34,5	8,1	6,0	2,1

SIDOTTU PÄÄOMA					
Milj. euroa	3/2016	12/2015	9/2015	6/2015	3/2015
Päällystys	215,9	227,6	252,2	250,2	251,2
Infraprojektit	4,2	4,8	-9,2	-6,5	-3,8
Suomen talonrakentaminen	254,6	274,8	272,0	289,6	276,9
Venäjän toiminnot	31,0	35,0	32,2	59,4	62,2
Muut toiminnot	9,9	8,6	9,4	30,7	36,7
Yhteensä	515,5	550,8	556,7	623,3	623,2
Segmenteille kohdistamattomat erät	-65,1	-76,0	-70,6	-76,4	-68,8
Konserni yhteensä	450,4	474,8	486,1	547,0	554,4

10) TUNNUSLUVUT

	3/2016	3/2015	12/2015
Oman pääoman liukuva 12 kk:n tuotto, %	-0,3	4,6	1,8
Sijoitetun pääoman liukuva 12 kk:n tuotto (ROCE), %	3,6	4,5	5,3
Liikevoitto-%	-14,5	-6,2	2,0
Omavaraisuusaste, %	36,0	37,9	40,6
Gearing, %	61,8	50,5	33,6
Korollinen nettovelka, milj. euroa	186,6	198,7	126,8
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	2,1	2,8	10,3
Tilaukanta, milj. euroa	1 449,0	1 617,3	1 180,3
- josta Suomen ulkopuolisen liiketoiminnan osuus, milj. euroa	285,4	562,8	127,4
Henkilöstö kauden lopussa	3 903	4 378	4 059
Laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	-1,31	-0,96	-0,15
Oma pääoma/osake, euroa	13,01	16,96	16,28
Osinko/osake, euroa			0,12 ¹⁾
Osinko/tulos, %			38,5
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	324,8	248,3	320,0
Kurssi kauden lopussa, euroa	14,00	10,70	13,79
Vaihto kaudella (Nasdaq Helsinki), 1 000 kpl	425	847	2 612
Osakkeiden lukumäärä yhteensä	23 219 900	23 219 900	23 219 900

Omien osakkeiden lukumäärä	16 687	16 687	16 687
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	23 193 101	23 203 213	23 192 760
Laimennusvaikutuksella oikaistu ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	23 193 101	23 203 213	23 192 760

¹⁾ Varsinaisen yhtiökokouksen 22.3.2016 vahvistama osinko 31.12.2015 päättyneeltä tilikaudelta.

11) RAHOITUSINSTRUMENTTIEN KÄYVÄT ARVOT

A = Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

B = Lainat ja saamiset

C = Myytävissä olevat rahoitusvarat

D = Jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat rahoitusvelat

Milj. euroa					TASE-	KÄYPÄ
	A	B	C	D	ARVO	ARVO
31.3.2016						
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytavissä olevat rahoitusvarat			2,7		2,7	2,7
Muut pitkäaikaiset saamiset		0,5			0,5	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset		182,3			182,3	182,3
Johdannaissopimukset	0,3				0,3	0,3
Myytavissä olevat rahoitusvarat					0,0	0,0
Rahavarat		102,4			102,4	102,4
Rahoitusvarat yhteensä	0,3	285,2	2,7		288,1	287,9
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				121,3	121,3	125,2
Muut pitkäaikaiset velat				0,5	0,5	0,5
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				167,7	167,7	167,7
Ostovelat ja muut rahoitusvelat ¹⁾				180,8	180,8	180,8
Johdannaissopimukset	5,8				5,8	5,8
Rahoitusvelat yhteensä	5,8			470,2	476,0	479,9

Milj. euroa					TASE-	KÄYPÄ
	A	B	C	D	ARVO	ARVO
31.3.2015						
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytavissä olevat rahoitusvarat			3,0		3,0	3,0
Muut pitkäaikaiset saamiset		0,5			0,5	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset		228,9			228,9	228,9
Johdannaissopimukset	0,4				0,4	0,4

Myytävissä olevat rahoitusvarat			25,1	25,1	25,1
Rahavarat	121,2			121,2	121,2
Rahoitusvarat yhteensä	0,4	350,6	28,1	379,1	378,9
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset rahoitusvelat			137,4	137,4	137,2
Muut pitkäaikaiset velat			0,7	0,7	0,7
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset rahoitusvelat			207,7	207,7	207,7
Ostovelat ja muut rahoitusvelat ¹⁾			233,6	233,6	233,6
Johdannaissopimukset	5,2			5,2	5,2
Rahoitusvelat yhteensä	5,2		579,4	584,6	584,4

¹⁾ Ostovelat ja muut rahoitusvelat eivät sisällä lakisääteisiä velvoitteita eivätkä saatuja ennakkomaksuja, koska näitä ei luokitella IFRS:n mukaisiksi rahoitusveloiksi.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen määrittämisestä on kerrottu tarkemmin Lemminkäisen vuosikertomuksessa 2015, konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 26.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista

Tasolle 1 kuuluvat rahoitusinstrumentit ovat markkinoilla aktiivisen kaupankäynnin kohteena, joten niiden käyvät arvot ovat saatavilla toimivilta ja tehokailta markkinoilta.

Tasolle 2 kirjattujen instrumenttien käyvät arvot perustuvat markkinoilta saataviin tietoihin ja yleisesti hyväksytyihin arvostusmenetelmiin, mutta eivät ole suoraan noteerattu markkinoilla.

Tason 3 käyvät arvot eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan välittäjien antamiin noteerauksiin ja markkina-arvostusraportteihin.

Milj. euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.3.2016			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		2,7	2,7
Johdannaisinstrumentit			
Johdannaismäärärahat	0,0	0,2	0,3
Johdannaismäärävelat	1,7	4,1	5,8

Milj. euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.3.2015			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		3,0	3,0
Rahamarkkinasijoitukset	25,1		25,1
Johdannaisinstrumentit			
Johdannaismäärärahat	0,3	0,1	0,4

Johdannaisvelat	3,7	1,5	5,2
-----------------	-----	-----	-----

Tason 3 täsmätyslaskelma

A = Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat johdannaiset

B = Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat

Milj. euroa	A	B
Alkusaldo 1.1.2016	-3,7	2,7
Vähennykset		0,0
Voitot ja tappiot tuloslaskelmassa	-0,2	
Käyvät arvot 31.3.2016	-3,9	2,7

12) VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Milj. euroa	3/2016	3/2015	12/2015
Vaihto-omaisuusyhtiöiden antamat vakuudet ¹⁾	171,7	204,1	173,4
Pantatut talletukset			
Omasta puolesta	0,0	0,3	0,0
Takaukset			
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta	2,1	13,3	12,4
Työyhteensuostajien ja kiinteistöyhtiöiden puolesta	0,3	1,8	1,8
Muiden puolesta ²⁾	6,2		10,2
Yhteensä	8,6	15,0	24,4
Peruuttamattomien vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat			
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	11,9	9,4	10,7
Yli yhden, mutta enintään viiden vuoden kuluessa	26,9	21,3	21,1
Yli viiden vuoden kuluessa	7,7	11,6	8,4
Yhteensä	46,5	42,3	40,2
Investointien ostositoumukset	5,0	3,9	1,1
Johdannaissopimukset			
Valuuttatermiinit			
Nimellisarvo	57,5	82,2	60,2
Käypä arvo	-0,7	-2,3	1,7
Koronvaihtosopimukset			
Nimellisarvo	40,0	40,0	40,0
Käypä arvo	-1,0	-1,1	-1,0

Hyödykejohtannaiset			
Nimellisarvo	13,1	7,2	13,2
Käypä arvo	-3,9	-1,4	-3,9

¹⁾ Vaihto-omaisuusyhtiöiden antamat vakuudet on annettu niiden velkojen vakuudeksi.

²⁾ Takaukset on annettu 1.9.2015 myydyin Ruotsin talonrakentamisliiketoiminnan puolesta (Rekab Entreprenad AB). Liiketoiminnan ostaneet tahot ovat antaneet vastasitoumuksen osalle näistä takauksista.

Johtannaisinstrumentin käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinnan perusteella laskettu voitto tai tappio sopimuksen sulkemisesta.

13) EHDOLLISET VARAT JA VELAT

Helsingin kärjäoikeus antoi 28.11.2013 päätöksensä asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista. Päätöksen mukaisesti Lemminkäinen kirjasi kuluksi noin 66 miljoonaa euroa vuoden 2013 tulokseen. Tästä noin 60 miljoonaa euroa koostui Lemminkäiselle yksin määrättyistä vahingonkorvauksista, Lemminkäisen osuudesta sille ja muille asfalttialan yrityksille yhteisvastuullisesti määrättyistä korvauksista sekä korvauksiin liittyvistä koroista ja oikeudenkäyntikuluista. Tämän summan yhtiö maksoi tammikuussa 2014. Lemminkäinen on valittanut Helsingin hovioikeuteen kaikista niistä 35 kärjäoikeuden päätöksestä, joissa kantajien vaatimukset hyväksyttiin. Yhtiön näkemyksen mukaan päätöksiin liittyy muun muassa oikeuskysymyksiä, jotka kärjäoikeus on ratkaissut aiemmasta oikeuskäytännöstä poikkeavalla tavalla. Näitä ovat esimerkiksi vanhentumiseen ja arvonnäköveroon liittyvät kysymykset. Helsingin hovioikeus käsitteli Helsingin kärjäoikeuden marraskuussa 2013 ratkaisemien kanteiden valituksia 2.3.2015–1.10.2015 pidetyissä suullisen pääkäsittelyn istunnoissa. Hovioikeus ei ole vielä vahvistanut päätösten tarkkaa antamisajankohtaa, mutta se on todennut alustavasti, että päätökset annetaan vuoden 2016 aikana. Myös Suomen valtio ja 22 kuntaa ovat jättäneet valituksensa Helsingin hovioikeuteen. Kärjäoikeuden marraskuussa 2013 ratkaisemien kanteiden lisäksi käsittelyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvaukskantetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Näiden kanteiden pääomamäärä on yhteensä noin 26 miljoonaa euroa, joista yhtiö on tehnyt 13,2 miljoonan euron varauksen.

Yhtiöllä on lisäksi muita yksittäisiä liiketoimintaan liittyviä oikeudenkäyntejä, joiden lopputulos on epävarma. Yhtiö arvioi, ettei näillä oikeudenkäynneillä ei ole olennaista vaikutusta yhtiön taloudelliseen asemaan.